

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL N. V. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“ GINČO NAGRINĖJIMO

2018 m. rugsėjo 5 d. Nr. 242-371

Vilnius

Lietuvos bankas gavo N. V. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2017 m. gegužės 9 d. – 2018 m. gegužės 8 d. draudimo laikotarpiui tarp pareiškėjo ir draudiko buvo sudaryta Gyventojų turto draudimo sutartis (draudimo liudijimo Nr. *(duomenys neskelbtini)*) (toliau – Draudimo sutartis), kuria buvo apdraustas butas, esantis adresu: *(duomenys neskelbtini)* ir jame esantis kilnojamasis turtas. Butas ir kilnojamasis turtas (išskyrus telefonus ir kompiuterius) buvo apdrausti draudimo variantu „Apsauga maksimum Eur“.

2017 m. lapkričio 27 d. pareiškėjas draudikui pateikė pranešimą apie 2017 m. lapkričio 24 d. įvykį (toliau – Įvykis), nurodydamas, kad „į butą per lubas pateko vanduo, pažeistas kambario kampas (sienos, lubos). Lubose yra sudėta akmens vata, kuri sudrėko. Taip pat užpiltos butui priklausančios terasos lubos.“ Pranešime nurodyta Įvykio priežastis: „gamtinės jėgos (kruša, audra, liūtis, sniego slėgis, potvynis)“.

2017 m. gruodžio 5 d. draudiko atstovas atliko sugadinto turto apžiūrą ir surašė Defektų aktą (toliau – Aktas). Akte nurodyta, jog, „draudėjo teigimu, pastebėjo vandens prasiskverbimą. Numanoma Įvykio priežastis – lietaus vandens prasiskverbimas per išorinę konstrukciją (balkono lubas, sieną). Draudėjo teigimu, galimai yra galiojanti namo garantija.“ Akte pažymėta, kad „avarinei tarnybai ar gelbėjimo tarnybai bei apdraustą turtą administruojančiai bendrovei/bendrijai/namo pirmininkui apie Įvykį nebuvo pranešta“. Apžiūros akte taip pat nurodyta, jog dėl Įvykio buvo sugadintos terasos lubos. „Apibėgo, matomos vandens žymės“. Be to, nurodyta, kad apibėgo patalpų 1–3 siena. „Draudėjo teigimu, sušlapo patalpų lubose esanti mineralinė vata, vizualiai nesimato.“ Akte pažymima, kad pareiškėjas apžiūroje nedalyvavo.

2017 m. gruodžio 13 d. elektroniniu laišku draudiko darbuotoja pareiškėją informavo, kad jis dėl Įvykio turi kreiptis į namo statybos rangovą ir į namo administratorių, jei namo administratorius yra paskirtas, nes „tai panašu į statybinį broką, už kurį atsako statytojas“. Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko reikalavimu kreiptis į nurodytus asmenis, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo (toliau – Draudimo įstatymas) 98 straipsnio 2 ir 3 dalyse draudikui nustatytomis pareigomis tirti Įvykio, kuris gali būti pripažintas draudžiamuoju, aplinkybes ir rinkti draudžiamąjį Įvykio fakto patvirtinimui reikšmingą informaciją, draudiko darbuotojai adresuotame 2017 m. gruodžio 27 d. elektroniniame laiške nurodė, kad kreiptis į namo administratorių ir namo statybos rangovą yra draudiko pareiga.

Draudiko darbuotoja 2018 m. sausio 2 d. elektroniniame laiške pareiškėjui nurodė, kad draudikas reikalavimą kreiptis į namo administratorių ir namo statybos rangovą teikia Draudimo sutarčiai taikomų Gyventojų turto taisyklių Nr. 039.1 (galioja nuo 2015 m. balandžio 1 d.) (toliau – Taisyklės) Bendrųjų sąlygų 8.1.2 papunkčio, numatančio, kad, Įvykus draudžiamajam Įvykiui, draudėjas apie Įvykį privalo nedelsdamas informuoti kompetentingas tarnybas (pvz., gydymo

įstaigą, priešgaisrinės saugos ir gelbėjimo departamentą, policiją, avarines tarnybas ir pan.), pagrindu. Draudiko darbuotoja taip pat pabrėžė, kad Taisyklių Bendrųjų sąlygų 8.1.3 papunktis nustato draudėjo pareigą vykdyti visus draudiko nurodymus ir imtis priemonių, siekiant sumažinti žalą ir užkirsti kelią jos atsiradimui ar padidėjimui. Draudiko darbuotoja nurodė, kad, „vertinant apgadinimų pobūdį, labiau tikėtina įvykio priežastis – statybos brokas, už kurį pagal garantiją atsako rangovas (pažymėtina, kad analogiški turto sugadinimai užfiksuoti ir šalia esančiuose butuose).“

Pareiškėjas, atsakydamas į draudiko darbuotojos 2018 m. sausio 2 d. raštą, 2018 m. sausio 5 d. elektroniniu paštu pateiktame rašte nurodė, kad „vykdydamas taisyklių bei protingumo elgesio tokiais atvejais reikalavimus, grįžęs iš atostogų ir pamatęs, kad kambario kampe šlampa siena, nedelsiant nuvykau į kaimyno butą, esantį virš mano buto kambario, kurio kampe bėgo vanduo. Kaimyno bute nebuvo, bet kaimyno butą aprodė statybinių darbų vadovas, remontavęs kaimyno butą. Apžiūrėjus kaimyno butą, aš tuo metu nepamačiau akivaizdžios priežasties, dėl ko į buto kambarį pateko vanduo. Kadangi akivaizdžiai vanduo į mano butą daugiau netekėjo, nemačiau tikslinga kreiptis į avarines tarnybas, kadangi akivaizdžios avarijos nemačiau, o tokiu atveju iškvietimas avarinės tarnybos pareikalautų papildomų išlaidų, o rezultatų neduotų.“

Draudiko darbuotoja 2018 m. sausio 10 d. elektroniniame laiške pareiškėjo paprašė nurodyti 2018 m. sausio 5 d. pareiškėjo elektroniniame laiške minimo kaimyno adresą ir „kontaktus“.

Remdamasi pareiškėjo pateiktais duomenimis, draudiko darbuotoja 2018 m. sausio 15 d. pareiškėjo kaimynui V. Č. (toliau – pareiškėjo kaimynas) adresuotu elektroniniu laišku pateikė prašymą leisti apžiūrėti pareiškėjo kaimyno „butą ties išorės konstrukcijos ir balkoną“. Draudiko darbuotoja pareiškėjo kaimynui nurodė, kad, atsižvelgiant į tai, jog „dėl žalos kreipėsi žemiau esantis butas, mums svarbu nustatyti pratekėjimo priežastis, patikrinti, ar Jūsų bute prasiskverbimų iš išorės konstrukcijų taip pat buvo fiksuota, ar ne.“ Pareiškėjo kaimynas draudiko darbuotojai adresuotame 2018 m. sausio 16 d. elektroniniame laiške nurodė, kad „visas bėdas su kaimyno N. vandens patekimu iš išorės sąlygojo statybų brokas, projekto ypatumai. Realiai nieko apžiūrėti nereikia, viskas seniai užfiksuota. Ne kažį ką ir bepamatysite, nes viskas likviduota... Tiek mano, tiek dar keletą kaimynų bėdos tos pačios. N. taip pat viską žino ir matė. Vieni nukentėjo daugiau, kiti mažiau. Dabar vanduo „datekėjo ir iki N.“ Pareiškėjo kaimynas draudikui ir pareiškėjui adresuotame 2018 m. sausio 22 d. elektroniniame laiške taip pat nurodė: „tiek tu, tiek aš puikiai žinome visų problemų kaltininką ir net kartu su juo bei visais rangovo darbų vykdytojais keletą kartų bendravome. Esant mano bute didžiulėms bėdoms (buvai, matei) dėl vandens patekimo dėl statybos broko aš aiškinausi santykius su savo draudimo bendrove ir su rangovu vienas pats.“

2018 m. sausio 23 d. elektroniniu laišku draudiko darbuotoja pareiškėjui nurodė, kad draudikas namo, kuriame yra apdraustas butas, administratoriui išsiuntė prašymus pateikti paaiškinimus, susijusius su Įvykiu. Draudiko darbuotoja, atsižvelgdama į pareiškėjo kaimyno nurodytus duomenis, jog pareiškėjas žino problemų kaltininką ir kad su juo ir su namo statybos rangovo darbų vykdytojais keletą kartų bendravo, pareiškėjo taip pat paprašė pateikti duomenis apie namo, kuriame yra apdraustas butas, statybos rangovą.

Pareiškėjas, atsakydamas į draudiko darbuotojos 2018 m. sausio 23 d. elektroninį laišką, nurodė, kad jam nėra žinoma, iš kur į apdraustą butą tekėjo vanduo. Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjas nurodė, kad negalintis patvirtinti pareiškėjo kaimyno nurodytų teiginių, jog pareiškėjas „puikiai žino visų problemų kaltininką ir net kartu su juo bei visais rangovo darbų vykdytojais keletą kartų bendravo“. Pareiškėjas nurodė, kad, jo nuomone, Įvykis nėra susijęs su pareiškėjo kaimyno ir jo buto pardavėjo santykiais ir vykusiu pareiškėjo sugadinto turto remontu. Pareiškėjas pabrėžė, kad pakartotinai draudikui nurodęs, kad neturi namo statybos rangovo kontaktų.

Remiantis Lietuvos bankui pateiktais dokumentais, nustatyta, kad draudikas, iš namo administratoriaus gavęs namo statybos rangovo UAB „Pajūrio investicinis fondas“ (toliau –

Rangovas) duomenis, 2018 m. sausio 29 d., 2018 m. vasario 13 d., 2018 m. kovo 21 d., 2018 m. balandžio 19 d. ir 2018 m. gegužės 18 d. raštais Rangovui išsiuntę prašymus pateikti duomenis apie gautus namo gyventojų nusiskundimus dėl statybos broko sąlygotos jų turtui padarytos žalos, taip pat duomenis, susijusius namo gyventojams priklausančių terasų sugadinimu dėl vandens prasiskverbimo.

2018 m. kovo 27 d. pareiškėjas Lietuvos bankui pateikė kreipimąsi, kuriuo prašė nustatyti, „kodėl jau keturis mėnesius, praėjus visiems protingiems terminams, draudimo kompanija neišmoka draudimo išmokos arba nepateikia motyvuoto atsisakymo išmokėti draudimo išmoką.“ Lietuvos bankas, vadovaudamasis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 28 punktu draudikui persiuntė pareiškėjo kreipimąsi, prašydamas pareiškėjui pateikti motyvuotą atsakymą dėl ginčo aplinkybių.

Draudikas 2018 m. balandžio 13 d. raštu pateiktame atsakyme į Lietuvos banko persiūtą pareiškėjo pretenziją nurodė, kad, atsižvelgiant į sugadinto turto apžiūros metu surinktą informaciją (tiek pareiškėjo nurodytas aplinkybes, tiek vaizdo medžiagoje užfiksuotus pažeidimus ir jų pobūdį), viena iš draudiko keliamų įvykio priežasties versijų buvo statybinis brokas, už kurį pagal garantiją arba įstatymų nustatyta tvarka atsako statytojas arba garantinį, techninį aptarnavimą atliekanti įmonė. Draudikas pabrėžė, kad apdrausto turto žala, kurią sąlygojo statybinis brokas ar klaidos, už kurias pagal garantiją arba įstatymų nustatyta tvarka atsako tretieji asmenys, atitinka Taisyklių Specialiųjų sąlygų 6.1.6 ir 6.1.16 papunkčiuose įtvirtintas nedraudžiamųjų įvykių sąlygas. Draudikas teigė Rangovui išsiuntę prašymus pateikti informaciją, kuri yra reikšminga įvykio aplinkybių atitikčiai Specialiųjų sąlygų 6.1.6 ir 6.1.16 papunkčių sąlygoms įvertinti, tačiau prašoma informacija iki draudiko atsakymo į pareiškėjo pretenziją nebuvo gauta. Draudikas nurodė, jog „sprendimas byloje bus priimtas tik surinkus visus dokumentus ir informaciją, reikšmingą nustatant įvykio priežastis bei aplinkybes, bei nepažeidžiant teisės aktuose numatytų terminų.“

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko 2018 m. balandžio 13 d. raštu pateiktu atsakymu į Lietuvos banko persiūtą pretenziją, draudikui 2018 m. gegužės 9 d. raštu pateikė pakartotinę pretenziją, kurioje nurodė, kad draudikas nepagrįstai nepriima motyvuoto sprendimo atsisakyti mokėti draudimo išmoką arba ją išmokėti. Pareiškėjas pabrėžė, kad draudikas delsimą priimti sprendimą dėl draudimo išmokos grindžia pareiškėjo kaimyno paaiškinimais, kurie nėra pagrįsti įrodymais ir „galimai sąlygoti norėjimu išvengti galimos atsakomybės prieš draudimo kompaniją“. Be to, pareiškėjo teigimu, draudikas remiasi tuo, kad Rangovui buvo išsiųsti paklausimai, tačiau „visi protingi terminai minėtam atsakymui sulaukti jau yra suėję“. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią apdraustam turtui įvykio metu padarytą žalą.

Draudikas 2018 m. gegužės 22 d. raštu pateiktame atsakyme į pareiškėjo 2018 m. gegužės 9 d. raštu draudikui pateiktą pretenziją pakartotinai nurodė neturintis pagrindo priimti sprendimo dėl draudimo išmokos mokėjimo ar atsisakymo ją mokėti, kol nėra gauta visa šiam sprendimui priimti būtina informacija.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko nurodytomis aplinkybėmis, 2018 m. gegužės 23 d. raštu Lietuvos bankui pateikė prašymą nagrinėti vartojimo ginčą. Pareiškėjas kreipimesi dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo nurodė, kad draudikas, praėjus penkiems mėnesiams nuo pranešimo apie įvykį, nepriima sprendimo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią įvykio metu apdraustam turtui padarytą žalą, arba atsisakyti ją išmokėti. Pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką taip pat pakartojė 2018 m. gegužės 9 d. raštu draudikui pateiktoje pretenzijoje ir 2018 m. kovo 27 d. Lietuvos bankui pateiktame kreipimesi nurodytas aplinkybes. Remdamasis išdėstytomis aplinkybėmis, pareiškėjas Lietuvos banko prašė ištirti pateiktą skundą.

Draudikas 2018 m. birželio 7 d. raštu pateiktame atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo nurodė, kad pareiškėjas draudikui neteikė prašomos informacijos, taip pat neigė pareiškėjo kaimyno nurodytą informaciją, kad namo, kuriame yra apdraustas butas,

gyventojai žino vandens skverbimosi į patalpas priežastį – statybos broką. Draudikas pabrėžė, kad pareiškėjas nevykdė Draudimo įstatymo 98 straipsnio 1 dalyje nustatytų draudėjo pareigų draudiko reikalavimu pateikti būtinus nustatant draudimo išmokos dydį dokumentus apie draudžiamąjį įvykio aplinkybes ir pasekmes, kuriuos draudėjas turi teisę gauti įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Draudikas atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi pakartojo pareiškėjui nurodytas aplinkybes, kad nėra gavęs Rangovo paaiškinimų, reikšmingų draudiko sprendimui dėl draudimo išmokos priimti. Remdamasis Draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalimi, draudikas teigė neturintis teisės išmokėti draudimo išmokos, neįsitikinęs, kad draudžiamasis įvykis buvo ir (arba) nepatikrinęs visos informacijos: jis „nėra gavęs visų atsakymų iš susijusių įstaigų, kurioms yra išsiuntęs paklausimus, o pareiškėjas vengia bendradarbiauti su draudiku ir pateikti visą jam teisiškai prieinamą informaciją, kurios prašo draudikas, todėl sprendimas byloje bus priimtas tik surinkus visus dokumentus ir informaciją, reikšmingus nustatant įvykio priežastis ir aplinkybes.“

2018 m. liepos 23 d. raštu draudikas pareiškėją informavo, kad Rangovui nuolat buvo siunčiami paklausimai, susiję su Įvykio aplinkybėmis įvertinti ir Įvykio priežastims nustatyti reikšminga informacija. Draudikas pabrėžė, kad 2018 m. liepos mėnesį gavo informaciją, jog Rangovui pradėta bankroto procedūra, todėl labai tikėtina, kad atsakymų į pateiktus paklausimus draudikas negaus. Draudikas teigė išnaudojęs visas galimybes, siekdamas gauti informaciją iš Rangovo. Atsižvelgdamas į tai ir vadovaudamasis civilinėje teisėje faktų įrodomumo problemai spręsti taikomu tikimybių pusiausvyros principu, draudikas nurodė, kad labiausiai tikėtina žalos apdraustam turtui atsiradimo priežastis yra statybinis brokas. Draudikas pareiškėją taip pat informavo, kad namo administratoriaus draudikui pateiktoje pažymoje nurodyta, jog namas, kuriame yra apdraustas butas, yra 2015 metų statybos, todėl, pagal Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą (toliau – CK), tebegalioja statybos garantinis terminas. Remdamasis Taisyklių Specialiosios dalies 6.1.6 ir 6.1.16 papunkčiais, draudikas pareiškėją informavo, kad Įvykis yra pripažįstamas nedraudžiamuoju.

Lietuvos bankas, atsižvelgdamas į tai, kad draudikas patenkino dalį pareiškėjo reikalavimų (pareiškėjas reikalavo priimti vieną iš sprendimų žalos byloje, t. y. arba išmokėti draudimo išmoką arba atsisakyti ją išmokėti), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 26 straipsnio 1 punktu bei Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 57.1 papunkčiu, nutraukė pareiškėjo ir draudiko ginčo dalies nagrinėjimą Lietuvos banke.

Draudikas 2018 m. rugpjūčio 29 d. raštu Lietuvos bankui pateikė papildomus paaiškinimus apie sprendimo atsisakyti pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką pagrįstumą: be pirmiau išdėstytų aplinkybių, nurodė, kad sugadinto turto apžiūros metu „iš kiemo pusės“ darytose namo, kuriame yra apdraustas butas, nuotraukose buvo užfiksuoti pareiškėjo kaimyno buto sugadinimai „terasos lubose, kurie yra analogiški pareiškėjo buto terasos apgadinimams“. Draudiko teigimu, nurodyti faktiniai duomenys pagrindžia „pareiškėjo kaimyno nurodytas aplinkybes apie viso pastato broką, su kuriuo susidūrę ir kiti namo gyventojai“.

Draudikas taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad Klaipėdos apylinkės teismo 2017 m. rugsėjo 25 d. nutartimi, priimta civilinėje byloje Nr. 2-2701-729/2017, (toliau – Klaipėdos apylinkės teismo nutartis) Rangovui buvo priteistas įsiskolinimas dėl UAB „Baltų būstas“ 2017 m. balandžio 7 d. statinio dalinės ekspertizės paslaugų sutarties (*duomenys neskelbtini*) pagrindu „pastato dalies – blokuotų dvibučių gyvenamojo namo Klaipėdoje, adresu (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*) dalinės ekspertizės atlikimo“. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas daro išvadą, kad dar 2017 m. balandžio 7 d. (t. y. iki Draudimo sutarties sudarymo) „buvo atliekami veiksmai, susiję su namo gyventojų turto defektų priežasties nustatymu“. Draudikas pabrėžė, kad vienas iš Klaipėdos apylinkės teismo nutartyje „nurodytų butų, kur buvo atlikta statinio dalinės ekspertizė, priklauso būtent pareiškėjo kaimynui iš viršutinio buto“. Be to, draudikas nurodė, kad Klaipėdos apygardos teismo 2018 m. birželio 26 d. nutartimi buvo priimti

kreditorių pareiškimai dėl bankroto bylos namo statytojui iškelimo.

Draudikas Lietuvos bankui pateiktuose papildomuose paaiškinimuose pabrėžė, kad pareiškėjo kaimyno nurodytos aplinkybės dėl namo gyventojams žinomo statybų broko, namo administratoriaus suteikta informacija apie galiojančią namo statybos garantinį terminą, taip pat kitos nustatytos aplinkybės draudikui suteikė pagrindą įvykį vertinti Taisyklių Specialiųjų sąlygų 6.1.6. ir 6.1.16 papunkčių kontekste. Draudikas teigė, kad pareiškėjas nebendradarbiavo su draudiku, todėl pareiškėjui buvo nurodytos Draudimo sutarties sąlygos, suteikiančios draudikui teisę dėl draudėjo sutartinių pareigų nevykdymo atsisakyti mokėti draudimo išmoką. Remdamasis papildomuose paaiškinimuose nurodytomis aplinkybėmis, draudikas pabrėžė, kad jo sprendimas atsisakyti dėl įvykio pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką yra teisėtas ir pagrįstas.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į tai, jog pareiškėjo ir draudiko ginčo dalies dėl pareiškėjo reikalavimo priimti sprendimą mokėti arba atsisakyti mokėti draudimo išmoką nagrinėjimas buvo nutrauktas, ginčo dalykas yra pareiškėjo 2018 m. gegužės 9 d. raštu draudikui pateiktoje pretenzijoje keliamo reikalavimo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią įvykio metu apdraustam turtui padarytą žalą, pagrįstumo vertinimas.

CK 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Svarbu pažymėti, kad tarp pareiškėjo ir draudiko sudaryta Draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, ir atvejus, kada draudikas yra atleidžiamas nuo pareigos mokėti draudimo išmoką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009 m. birželio 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009; 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013).

Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiose sąlygose. Draudimo taisyklėse nustatomi atvejai, kurie laikytini draudžiamaisiais įvykiais, taip pat kurie tokiais nelaikytini. Taigi draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamąjo įvykio fakto nustatymu (CK 6.987 straipsnis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012-03-13 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009-06-15 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-257/2009; 2009-02-09 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009; 2013-04-19 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013).

Remiantis draudimo liudijimo duomenimis, nustatyta, kad įvykio metu sugadintas butas buvo apdraustas draudimo variantu „Apsauga maksimum Eur“. Draudimo liudijime nurodyta, kad apdraudus butą šiuo draudimo variantu yra taikomos „visų rizikų draudimo“ sąlygos. „Atlyginami visi nuostoliai, atsiradę dėl staiga ir netikėtai atsitikusių įvykių, jeigu tie įvykiai nėra numatyti kaip nedraudžiamieji Taisyklėse.“ Analogiškos draudimo sutarties sąlygos įtvirtintos

Taisyklių Specialiosios dalies 5.13 papunktyje: turtą apdraudus visų rizikų draudimu („Apsauga maksimum“), atlyginami visi nuostoliai, atsiradę dėl staiga ir netikėtai atsitikusių įvykių, jeigu tie įvykiai nėra numatyti kaip nedraudžiamieji.

Dėl Įvykio požymių atitikties Taisyklių Specialiosios dalies 6.1.6 ir 6.1.16 papunkčiuose nustatytoms nedraudžiamųjų įvykių sąlygoms

Remiantis pareiškėjo draudikui pateiktais paaiškinimais apie Įvykio aplinkybes ir Akte nurodytais duomenimis apie Įvykio priežastis, darytina išvada, kad žala apdraustam turtui buvo padaryta dėl per išorines atitvarines konstrukcijas (balkoną, sieną) prasiskverbusio lietaus vandens (pareiškėjo 2017 m. lapkričio 24 d. pranešime apie Įvykį nurodyta Įvykio priežastis – „gamtinių jėgų“ rizikos pasireiškimas, o Apžiūros akte pažymėta, kad į apdraustą butą prasiskverbė lietaus vanduo). Draudikas, atsisakydamas pareiškėjui dėl Įvykio išmokėti draudimo išmoką, iš esmės teigė, kad dėl prasiskverbusio lietaus vandens apdraustame bute atsiradusią drėgmę galėjo sąlygoti išorinėse konstrukcijose esantys nesandarumai, atsiradę dėl statybos darbų klaidos ir (arba) broko. Draudiko vertinimu, tikėtina, jog Įvykio požymiai atitinka Taisyklių Specialiosios dalies 6.1.6 ir 6.1.16 papunkčiuose įtvirtintas nedraudžiamųjų įvykių sąlygas.

Taisyklių Specialiosios dalies 6.1.6 papunktyje nustatyta, kad draudikas nemoka draudimo išmokos, jei nuostoliai atsirado dėl projektavimo, statybos, montavimo klaidų ar broko, taip pat dėl akivaizdžiai netinkamų, brokuotų medžiagų, dalių ar įrengimų naudojimo. Taisyklių Specialiosios dalies 6.1.16 papunktyje numatyta, kad draudimo išmoka taip pat nemokama dėl klaidų, trūkumų ar defektų, už kuriuos pagal garantiją arba įstatymų nustatyta tvarka atsako gamintojas, tiekėjas, statytojas arba garantinį, techninį aptarnavimą atliekanti įmonė.

Remiantis Lietuvos bankui pateiktais faktiniais duomenimis, nustatyta, kad draudikas prielaidą dėl galimo pastato statybos broko sąlygotos pareiškėjo butui padarytos žalos grindė aplinkybėmis, kad „analogiški turto sugadinimai buvo užfiksuoti šalia esančiuose butuose“.

Pažymėtina, kad Draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir 7 dalis įpareigoja draudiką prieš atsisakymą mokėti draudimo išmoką patikrinti visą prieinamą informaciją ir įrodyti aplinkybes, atleidžiančias jį nuo draudimo išmokos mokėjimo. Draudikui įrodymais nepagrindus, kad įvykis yra nedraudžiamasis, jam atsiranda pareiga mokėti draudimo išmoką.

Nagrinėjamu atveju draudikas nepateikė jokių įrodymų apie šalia pareiškėjo buto esančiuose butuose padarytų butų sugadinimų pobūdį ir šių sugadinimų atsiradimo priežastis. Draudikas taip pat įrodymais nepagrindė, kad šalia pareiškėjo buto esančių butų sugadinimai sutampa su apdrausto turto sugadinimais ir kad apdrausto buto sugadinimus, kaip ir, draudiko teigimu, kitų namo, kuriame yra apdraustas butas, gyventojų turto sugadinimus, lėmė nekokybiškai atlikti statybos darbai. Draudiko nurodytos aplinkybės dėl pareiškėjo kaimyno butui priklausančios terasos lubose esančių ir nuotraukose užfiksuotų sugadinimų sutapimo su pareiškėjui priklausančios terasos sugadinimais, nepateikus jokių objektyvių įrodymų, galinčių pagrįsti defektų pobūdį ir jų tapatumą (pvz., pareiškėjo kaimynui ir pareiškėjui priklausančių terasų defektų detalios apžiūros duomenų, atliktos apžiūros pagrindu nustatytų analogiškų defektų pobūdžio palyginimo ir kt.), negali patvirtinti draudiko prielaidos, kad pareiškėjo turto sugadinimus lėmė namo, kuriame yra apdraustas butas, brokas. Be to, pažymėtina, kad draudiko nurodyti duomenys, jog Klaipėdos apylinkės teismo nutartis patvirtina, kad iki Draudimo sutarties sudarymo name, kuriame yra apdraustas butas, UAB „Baltų būstas“ atliko dalinę ekspertizę, taip pat negali pagrįsti pastato broko, kaip pareiškėjo turto sugadinimo priežasties, aplinkybių.

Lietuvos bankui pateikti dokumentai ir paaiškinimai patvirtina, kad draudikas tik pareiškėjui teikė prašymus pateikti Rangovo duomenis ir Rangovui siuntė prašymus pateikti informaciją, ar Rangovas nebuvo gavęs namo, kuriame yra apdraustas butas, gyventojų nusiskundimų dėl prasiskverbusio vandens sugadintų terasos lubų, tačiau pats draudikas Įvykio aplinkybių ir priežasčių nevertino.

Atkreiptinas dėmesys, kad, nors pareiškėjo kaimynas pareiškėjui ir draudikui adresuotame

2018 m. sausio 22 d. elektroniniame laiške nurodė, kad dėl turtui padarytos žalos buvo kreipęsis į „savo draudimo bendrovę“, tačiau draudikas nesikreipė į kitas Lietuvoje turto draudimo veiklą vykdančias draudimo įmones, prašydamas suteikti informaciją, ar draudimo įmonės nėra administravusios žalų pagal namo, esančio adresu: (*duomenys neskelbtini*) gyventojų pranešimus, bei prašydamas suteikti kitą įvykio požymiams įvertinti ir sprendimui dėl draudimo išmokos priimti būtiną informaciją. Ši informacija yra svarbi, siekiant patikrinti aplinkybes dėl pareiškėjo kaimyno turto sugadinimo pobūdžio ir žalos atsiradimo priežasčių, taip pat aplinkybes dėl šalia apdrausto buto esančių butų defektų nustatymo ir jų atitikties apdrausto buto sugadinimo požymiams. Be to, draudikas Lietuvos bankui nepateikė įrodymų, kad, gavęs namo administratoriaus informaciją apie Rangovą, būtų paprašęs Lietuvoje ne gyvybės draudimo veiklą vykdančių draudimo įmonių suteikti duomenų apie Rangovo civilinės atsakomybės draudimą, taip pat apie pagal su Rangovu sudarytą draudimo sutartį administruotas žalas, kad galėtų įvertinti lietaus vandens prasiskverbimo į apdraustą pastatą priežastis ir patvirtinti arba paneigti draudiko prielaidas, kad pareiškėjo ir jo kaimynų turtui padarytos žalos atsiradimo priežastys sutampa ir kad žalą apdraustam butui lėmė statybinis brokas.

Pareiškėjas draudiko darbuotojai adresuotame 2018 m. sausio 24 d. elektroniniame laiške nurodė nesutinkantis su pareiškėjo kaimyno 2018 m. sausio 28 d. elektroniniame laiške ir pareiškėjui bei draudikui pareiškėjo kaimyno adresuotame 2018 m. sausio 22 d. elektroniniame laiške nurodytomis aplinkybėmis apie žalos, padarytos apdraustam butui, ir žalos pareiškėjo kaimyno turtui atsiradimo priežasčių sutapimą. Pareiškėjo kaimynas 2018 m. sausio 16 d. elektroniniu paštu pateiktuose paaiškinimuose taip pat nurodė tik prielaidas apie galimas žalos pareiškėjo turtui atsiradimo priežastis: „kas liečia N. terasą, kurios lubos taip pat šlampa ir galimai dėl to kažkiek vandens patenka vidun, *nesiimsiu prognozuoti*, bet panašu mums su juo kartu teks spausti rangovą, kad šie ir čia ieškotų bei ištaisytų statybos broką.“

Vertinant pareiškėjo kaimyno draudikui nurodytas aplinkybes, negalima teigti, kad jos pagrindžia, jog apdraustas butas buvo sugadintas dėl tų pačių priežasčių, kurios lėmė pareiškėjo kaimyno turto sugadinimą. Remiantis pareiškėjo kaimyno draudikui pateiktais paaiškinimais taip pat negalima daryti vienareikšmiškos ir neginčijamos išvados, kad lietaus vandens per pareiškėjui priklausančio balkono ir sienos prasiskverbimą lėmė šių konstrukcijų statybinis brokas.

Remdamasis pareiškėjo kaimyno suteikta informacija ir Apžiūros akte nurodytais duomenimis apie per išorines ativarines konstrukcijas (balkono lubas, sieną) prasiskverbusį lietaus vandenį ir vadovaudamasis Draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 2 punkte ir 7 dalyje įtvirtintomis pareigomis, draudikas privalėjo įvertinti pastato išorinių atitvarinių konstrukcijų, per kurias į apdraustas patalpas pateko vanduo (apdrausto buto balkono, buto sienos ir kt.), būklę, tačiau draudikas neatliko papildomos konstrukcijų apžiūros ir jų būklės ekspertinio vertinimo. Draudikui pareiškėjo ir jo kaimyno pateikti prieštaraujantys paaiškinimai apie įvykio priežastis, draudikui nesurinkus papildomų įrodymų, galinčių pagrįsti žalos apdraustam turtui ir kitų namo, kuriame yra apdraustas turtas, gyventojų turtui padarytos žalos sutapimą, nepagrindžia draudiko prielaidos, kad apdrausto turto sugadinimo priežastis yra namo statybos brokas, lėmęs kitų namo gyventojų patirtus nuostolius. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad draudikas aplinkybes dėl statybos broko sąlygoto išorinių atitvarinių konstrukcijų, per kurias į apdraustą turtą pateko atmosferos kritulių, nesandarumo grindžia tik objektyviais įrodymais nepatvirtintais teiginiais.

Šiame kontekste taip pat svarbu pažymėti, kad draudikas 2018 m. balandžio 13 d. atsakyme į 2018 m. kovo 27 d. Lietuvos banke gautą ir draudikui persiūtą pareiškėjo pretenziją dėl sprendimo išmokėti draudimo išmoką ar atsisakyti ją išmokėti nepriėmimo, 2018 m. gegužės 22 d. raštu pateiktame atsakyme į pareiškėjo 2018 m. gegužės 9 d. pakartotinę pretenziją draudikui, taip pat 2018 m. birželio 7 d. raštu Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime į pareiškėjo 2018 m. gegužės 23 d. keipimąsi dėl vartojimo ginčo išnagrinėjimo aiškiai nurodė, kad, negavęs atsakymų iš Rangovo ir vadovaudamasis Draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalimi, negali atsisakyti mokėti draudimo išmokos, neįsitikinęs, kad draudžiamasis įvykis buvo. Darytina išvada, kad draudiko gauti duomenys negalėjo pagrįsti, kad įvykis atitinka Taisyklėse nustatytas

nedraudžiamųjų įvykių sąlygas, ir patvirtinti, kad Įvykis negali būti priskirtas prie draudžiamųjų įvykių. Tačiau draudikas 2018 m. liepos 23 d. pareiškėjui adresuotu raštu pateiktą sprendimą Įvykį pripažinti nedraudžiamuoju priėmė, vadovaudamasis tų pačių duomenų, kurie, draudiko vertinimu, nebuvo pakankami šiam sprendimui priimti, pagrindu. Darytina išvada, kad draudikas 2018 m. liepos 23 d. raštu pateiktą sprendimą Įvykį pripažinti nedraudžiamuoju priėmė nepatikrinęs visos jam prieinamos informacijos, nesurinkęs objektyvių įrodymų, neginčijamai patvirtinančių, kad pareiškėjo turto sugadinimą lėmė statybos brokas, ir remdamasis tik prielaidomis apie Įvykio požymių atitiktį nedraudžiamųjų įvykių sąlygoms. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad draudiko sprendimas Įvykiui taikyti Taisyklių Specialiosios dalies 6.1.6 ir 6.1.16 papunkčius yra nepagrįstas.

Dėl draudiko sutartinės pareigos mokėti draudimo išmoką dėl lietaus vandens prasiskverbimo iš išorės vykdymo

Kaip minėta, Lietuvos bankui pateikti dokumentai ir ginčo šalių paaiškinimai patvirtina, kad žalą apdraustam turtui lėmė per nesandarias išorines atitvarines konstrukcijas (balkoną, sieną) prasiskverbęs lietaus vanduo.

Taisyklių Specialiosios dalies 6.1.18 papunktyje nustatyta, kad draudikas nemoka draudimo išmokos, jei nuostoliai atsirado dėl lietaus ar tirpstančio sniego, kai vanduo pateko per angas arba nesandarumus (t. y. kiauras stogas, nehermetiškos išorinės sienos, nesandarios išorinių konstrukcijų jungtys, atidaryti langai ar durys ir kt.), kurių neturėtų būti, įskaitant ir esamas angas arba nesandarumus nebaigtame statyti objekte, ar atsiradusius dėl atliekamų statybos darbų, išskyrus atvejus, kai tos angos atsirado dėl audros ar kito draudžiamojo įvykio. Šis punktas netaikomas Taisyklių Specialiosios dalies 5.11 papunktyje nurodytu atveju.

Taisyklių Specialiosios dalies 5.11 papunktyje nustatyta, kad draudimo objektas gali būti apdraustas nuo lietaus ar tirpstančio sniego prasiskverbimo iš išorės rizikos. Pagal pasirinktą draudimo variantą draudikas įsipareigoja išmokėti draudimo išmoką tik už pirmą staiga ir netikėtai atsitikusį įvykį. Staiga ir netikėtai atsitikusiu įvykiu pripažintinas įvykis, kuris kartojasi rečiau nei kartą per 3 metus.

Remiantis Taisyklių Specialiosios dalies 4.2 papunkčiu, pažymėtina, kad išplėtimai ir apribojimai pagal kiekvieną draudimo variantą yra nurodyti Taisyklių prieduose Nr. 1 ir Nr. 2. Taisyklių priede Nr. 1 nustatyta, kad, turtą apdraudus draudimo variantu „Apsauga maksimum“, yra taikomas Taisyklių Specialiosios dalies 5.11 papunktis ir mokama draudimo išmoka, atlyginanti nuostolius už lietaus ar tirpstančio sniego prasiskverbimą iš išorės. Todėl, remiantis Draudimo sutarties sąlygomis, darytina išvada, kad draudimo sutarties šalys, sudarydamos sutartį, aiškiai susitarė dėl Taisyklių Specialiosios dalies 5.11 papunktyje nustatytos draudžiamojo įvykio sąlygos taikymo.

Vertinant draudiko sprendimo Įvykiui netaikyti Taisyklių Specialiosios dalies 5.11 papunkčio nuostatos, pripažįstant, kad lietaus vanduo į apdraustą turtą pateko per dėl statybinio broko atsiradusius išorinių atitvarinių konstrukcijų nesandarumus, pagrįstumą, pažymėtina, kad sutarties sąlygos turi būti aiškinamos pagal CK 6.193–195 straipsniuose įtvirtintas bendrąsias sutarčių aiškinimo taisykles, vadovaujantis sąžiningumo bei sisteminio sutarties sąlygų aiškinimo principais. Sutartis turi būti aiškinama nustatant tikruosius sutarties šalių ketinimus, atsižvelgiant į sutarties sąlygų tarpusavio ryšį, sutarties esmę, tikslą, jos sudarymo aplinkybes, šalių derybas dėl sutarties sudarymo, šalių elgesį po sutarties sudarymo ir kitas reikšmingas aplinkybes. Esminiai sutarčių aiškinimo principai – nagrinėti tikruosius sutarties šalių ketinimus ir aiškinti sutartį sąžiningai – lemia būtinybę aiškinant sutarties sąlygas įvertinti sutarties šalių elgesį, jų subjektyvią nuomonę dėl sutarties sąlygų turinio ir tų sąlygų suvokimą sutarties sudarymo metu, tačiau kai šalių ketinimai nesutampa, būtina atsižvelgti ir į sutarties sąlygų lingvistinę reikšmę, nes sutarties teksto lingvistinė analizė gali padėti nustatyti, kurios šalies ketinimai atitinka sutarties lingvistinę prasmę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 4 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-146/2012; 2010 m. birželio 22 d. nutartis, priimta

civilinėje byloje Nr. 3K-3-288/2010). Jeigu abejojama dėl sąvokų, kurios gali turėti kelias reikšmes, šioms sąvokoms priskiriama priimtinausia, atsižvelgiant į tos sutarties prigimtį, esmę bei jos dalyką, reikšmę. Kai abejojama dėl sutarties sąlygų, jos aiškinamos tas sąlygas pasiūliusios šalies nenaudai ir jas priėmusios šalies naudai. Visais atvejais sutarties sąlygos turi būti aiškinamos vartotojų naudai ir sutartį prisijungimo būdu sudariusios šalies naudai.

Sistemiškai aiškinant Taisyklių Specialiosios dalies 5 skyriuje nustatytas draudžiamųjų įvykių sąlygas su 6 skyriuje įtvirtintomis įvykių pripažinimo nedraudžiamaisiais nuostatomis, pažymėtina, kad Taisyklių Specialiosios dalies 5.11 papunktis nustato lietaus vandens prasiskverbimo per nesandarias išorines atitvarines konstrukcijas (pvz. kiaurą stogą, nehermetiškas išorines sienas, nesandarias išorinių konstrukcijų jungtis ir kt.), kaip draudimo išmokos nemokėjimo sąlygos, išimtį. Taisyklių Specialiosios dalies 5.11 papunktis numato tik du draudimo išmokos mokėjimo dėl lietaus vandens prasiskverbimo iš išorės apribojimus: 1) kai įvykis neatitinka staiga ir netikėtai įvykusio įvykio požymių, 2) kai lietaus vanduo iš išorės į apdraustą turtą prasiskverbia ne pirmą kartą. Taisyklių Specialiosios dalies 5.11 papunktyje nėra įtvirtinta nuostatų, kad, lietaus vandeniui prasiskverbus per nesandarias išorines konstrukcijas, kai nesandarumai atsirado dėl projektavimo, statybos, montavimo klaidų ar broko, taip pat klaidų, trūkumų ar defektų, už kuriuos pagal garantiją arba įstatymų nustatyta tvarka atsako tretieji asmenys, draudimo išmoka taip pat nebus mokama. Priešingai, Taisyklių Specialiosios dalies 6.1.18 papunktis aiškiai nustato, kad, draudimo sutarties šalims sutarties sudarymo metu susitarus dėl Taisyklių Specialiosios dalies 5.11 papunkčio sąlygos taikymo, lietaus vandens prasiskverbimas per kiaurą stogą, nehermetiškas išorines sienas, nesandarias išorines konstrukcijas ir kitus nesandarumus, kurie, vertinant pagal vidutiniškai gerai informuoto, protingai atidaus ir apdairaus vartotojo suvokimo standartą, gali būti suprantamai, kaip atsiradę ir dėl projektavimo, statybos, montavimo klaidų ar broko, taip pat klaidų, trūkumų ar defektų, už kuriuos pagal garantiją arba įstatymų nustatyta tvarka atsako tretieji asmenys, bus pripažįstamas draudžiamuoju įvykiu.

Vadovaudamasis civilinių santykių subjektų lygiateisiškumo, sutarties laisvės, teisinio apibrėžtumo, teisėtų lūkesčių principais, draudikas, turėdamas įstatymo suteiktą teisę parengti draudimo rūšies taisykles, privalo užtikrinti sutarties sąlygų teisinį apibrėžtumą ir jų suderinamumą, taisyklėse pateiktos sąvokos turi būti kiek įmanoma aiškiau atskleistos ir konkretizuotos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2007 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-152/2007; 2008 m. sausio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-45/2008). Kasacinio teismo suformuotoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje taip pat konstatuojama, kad įstatymas nedraudžia draudimo sutartyje nustatyti išimčių, kada draudikas turi teisę atsisakyti mokėti draudimo išmoką arba ją sumažinti. Tačiau ši teisė neturi paneigti draudimo esmės ir draudimo sutartimi siekiamų tikslų, todėl draudimo sutarties sąlyga, ribojanti draudimo apsaugos apimtį ir apibrėžianti draudimo rizikos laipsnį, vertintina kaip esminė draudimo sutarties sąlyga, dėl kurios šalys turi aiškiai susitarti, kiek įmanoma ją sukonkretinti, kad nebūtų sudarytos sąlygos draudikui nepagrįstai atsisakyti mokėti draudimo išmoką, paneigiant pačią draudimo sutarties esmę. Jeigu draudikas nustato tokias standartines sutarties sąlygas arba jas aiškina tokiu būdu, jog draudėjui nustatytų prievolių apimties atžvilgiu draudiko prisiimtos draudimo rizikos laipsnis visiškai išnyksta arba tampa toks minimalus, kad iš esmės paneigiamas, tuomet tokios sąlygos arba toks jų turinio aiškinimas neatitinka pačios draudimo esmės ir tikslo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007).

Nagrinėjamu atveju draudiko prisiimto išipareigojimo dydžio nedetalizavimas, Taisyklėse aiškiai nenurodžius, kad, be Taisyklių Specialiosios dalies 5.11 papunktyje nustatytų draudimo išmokos dėl lietaus vandens prasiskverbimo iš išorės apribojimų (ne staiga ir netikėtai bei ne primą kartą įvykusio lietaus vandens prasiskverbimo), bus taikoma papildoma Taisyklių Specialiosios dalies 6.1.16 papunktyje nustatyta draudimo išmokos nemokėjimo dėl lietaus vandens prasiskverbimo per nesandarias išorines atitvarines konstrukcijas išimties netaikymo

sąlyga, draudėjui suteikia pagrindą pagrįstai tikėtis, kad draudimo išmoka dėl lietaus vandens į apdraustą turtą prasiskverbimo padarytos žalos bus nemokama tik Taisyklių Specialiosios dalies 5.11 papunktyje nustatytais atvejais, netaikant papildomų Taisyklių Specialiosios dalies 6.1.6 ir 6.1.18 papunkčiuose nustatytų nedraudžiamųjų įvykių sąlygų. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Taisyklių Specialiosios dalies 5.11 papunkčio sąlyga yra aiškintina vartotojo naudai ir, draudimo sutarties šalims susitarus, kad dėl pirmą kartą staiga ir netikėtai į apdraustą turtą prasiskverbusio lietaus vandens apdraustam turtui padarytos žalos draudimo išmoka bus mokama, ši draudimo išmoka turi būti mokama, neatsižvelgiant į tai, kad lietaus vanduo pateko per išorinių atitvarinių konstrukcijų nesandarumus, atsiradusius dėl projektavimo, statybos, montavimo klaidų ar broko, taip pat klaidų, trūkumų ar defektų, už kuriuos pagal garantiją arba įstatymų nustatyta tvarka atsako tretieji asmenys. Remiantis Draudimo sutarties šalių sutartomis sąlygomis ir vadovaujantis Taisyklių nuostatų sisteminiu aiškinimu, darytina išvada, kad draudikas pagal Draudimo sutartį pareiškėjui įsipareigojo išmokėti draudimo išmoką dėl pirmą kartą įvykusio staiga ir netikėtai lietaus vandens per nesandarias išorines atitvarines konstrukcijas prasiskverbimo atsiradusios žalos apdraustam turtui, neatsižvelgiant į tai, kad konstrukcijų nesandarumai atsirado dėl statybos broko ir išorinių atitvarinių konstrukcijų defektų, už kuriuos pagal garantiją arba įstatymų nustatyta tvarka atsako tretieji asmenys.

Svarbu pažymėti, kad draudikas neginčijo Įvykio požymių atitikties Taisyklių Specialiosios dalies 5.11 papunktyje nustatytiems lietaus staiga ir netikėtai prasiskverbimo iš išorės į apdraustą turtą požymiams. Remiantis Lietuvos bankui pateiktais ginčo šalių paaiškinimais ir įrodymais, taip pat darytina išvada, kad nėra ir šalių ginčo, jog lietaus vanduo į apdraustą butą staiga ir netikėtai prasiskverbė pirmą kartą. Taigi darytina išvada, kad Įvykio požymiai atitinka Taisyklių Specialiosios dalies 5.11 papunktyje nustatytas draudžiamojo įvykio dėl lietaus vandens prasiskverbimo iš išorės sąlygas.

Apibendrinant Lietuvos bankui pateiktus faktinius duomenis, darytina išvada, kad, nors draudikas Įvykiui netaikydamas Taisyklių Specialiosios dalies 5.11 papunkčio sąlygų rėmėsi aplinkybėmis, kad lietaus vanduo į apdraustą turtą pateko per dėl statybos broko atsiradusius išorinių atitvarinių konstrukcijų nesandarumus, tačiau jis objektyviais įrodymais nepatvirtino statybos broko, kaip žalos atsiradimo priežasties, aplinkybių. Be to, remiantis Draudimo sutarties šalių sutartomis sąlygomis ir vadovaujantis Taisyklių nuostatų sisteminiu aiškinimu, darytina išvada, kad dėl Draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu pirmą kartą staiga ir netikėtai per išorinių atitvarinių konstrukcijų nesandarumus (neatsižvelgiant į tai, jog nesandarumai atsirado dėl statybos broko) prasiskverbusio lietaus vandens apdraustam turtui padarytos žalos yra teikiama draudimo apsauga. Draudikui kyla pareiga Įvykį, kuris atitinka Taisyklių Specialiosios dalies 5.11 papunkčio sąlygas, pripažinti draudžiamuoju ir pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią Draudimo sutartyje nustatyta tvarka apskaičiuotus nuostolius dėl apgadinto apdrausto turto, todėl pareiškėjo 2018 m. gegužės 9 d. raštu draudikui pateiktoje pretenzijoje pateiktas reikalavimas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią apdraustam turtui padarytą žalą, yra tenkintinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Tenkinti pareiškėjo N. V. reikalavimą ir rekomenduoti AAS „BTA Baltic Insurance Company“ Įvykį pripažinti draudžiamuoju ir pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią Draudimo sutartyje nustatyta tvarka apskaičiuotus nuostolius dėl sugadinto apdrausto turto.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus

paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Reguliuojamos rinkos priežiūros skyriaus
viršininkas, pavaduojantis Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Vaidas Cibas